

До спеціалізованої вченої ради Д55.051.07
Сумського державного університету

ВІДГУК

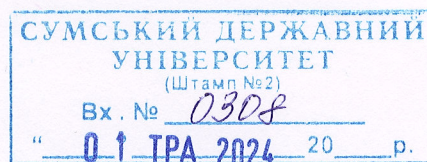
**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора,
начальника кафедри військового права військового факультету
міжнародних відносин та права Військового інститут Київського
національного університету імені Тараса Шевченка
Коропатніка Ігоря Михайловича
на дисертаційне дослідження Миргород Валерії Валеріївни на тему
«Адміністративно-правові засади створення та функціонування
інноваційної системи залучення, використання та контролю за
міжнародною технічною допомогою в Україні», подане на здобуття
наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 –
адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право**

Актуальність теми дисертаційної роботи

Підвищення рівня соціально-економічного розвитку країн є важливим питанням сьогодення, враховуючи виклики часу та глобалізаційні процеси. Рівень соціально-економічного розвитку надає характеристику країні серед інших країн світу, визначаючи її місце та роль у світовому господарстві. Сталий економічний розвиток країни потребує вирішення широкого кола питань та застосування дієвих механізмів, що враховують національні пріоритети та стратегії.

Внутрішні фінансові ресурси країн, як правило, обмежені обсягом державного бюджету на поточний рік і більшою мірою спрямовуються на фінансування поточних видатків. Уряди країн, що розвиваються, приділяють значну увагу пошуку додаткових джерел фінансування для соціально-економічного розвитку, проведення реформ, підвищення рівня життя населення.

Одним з напрямів міжнародної співпраці є надання міжнародної технічної допомоги, основною метою якої є сприяння реалізації соціально-економічних та політичних реформ.

Міжнародна технічна допомога є важливим інструментом міжнародного співробітництва та запорукою сталого розвитку міжнародних партнерських відносин між окремими країнами та між країнами та міжнародними організаціями. Саме надання різного роду допомоги від донорів, якими зазвичай є розвинуті країни, сприяє стабільному розвитку та реформуванню важливих сфер політичного та суспільного життя у країнах, що розвиваються.

Після здобуття незалежності у 1991 р. Україна стикнулася з проблемою трансформації державних інституцій та економіки, розробки національної стратегії розвитку. Наша держава взяла на себе зобов'язання провести внутрішні реформи для переходу від пострадянської країни до ліберально-демократичної держави, яка має функціонуючу ринкову економіку. Враховуючи це уряд країни почав залучати значні обсяги міжнародної технічної допомоги практично у всіх сферах економіки. Разом з цим, використання ресурсів міжнародних донорів не створило помітних змін та позитивних зрушень в процесі реформування національної економіки та не сприяло скороченню розриву у розвитку між Україною та високорозвиненими країнами.

Дослідження причин такої ситуації показало, що в Україні відсутні ефективні механізми як залучення міжнародної технічної допомоги так і її використання, а також належне правове регулювання. Така ситуація була як до повномасштабного вторгнення РФ в Україну, і такою вона залишається.

Це вимагає від держави здійснення ряду зусиль результатом яких буде вироблення дієвої стратегії залучення міжнародної технічної допомоги та її ефективне використання. Вирішення цього завдання є неможливим без належного наукового аналізу міжнародної технічної допомоги як найбільш ефективного інструменту міжнародної партнерської підтримки та створення науково обґрунтованих моделей державного регулювання процесу її використання. Такий алгоритм дій, а саме наукове дослідження, вироблення рекомендацій а потім впровадження, дасть можливість уникнути помилок при

залучення міжнародної технічної допомоги та буде сприяти запровадженню найбільш дієвих механізмів її регулювання.

Враховуючи зазначене ми цілком переконані, що дисертаційне дослідження Миргород Валерії Валеріївни, на тему «Адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні» в сучасних умовах існування України, є актуальним та своєчасним, а також відповідає потребам подальшого розвитку України як незалежної, самостійної держави та економічно могутньої держави.

Зв'язок роботи із державними та науковими програмами, планами та темами

Дисертація відповідає Цілям сталого розвитку на період до 2030 року та виконана у відповідності до пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки в Україні на період до 2023 року. Тематика роботи повністю відповідає тематичному плану виконання НДР Сумського державного університету, а основні положення дисертації були відображені в таких роботах: 1) проєкт МОН України «Концепція нової інноваційної моделі державного управління фінансовою системою України» (реєстраційний номер 0118U003582); 2) проєкт НФД України «Розробка Концепції запровадження державної системи контролю за залученням та ефективним використанням міжнародної технічної допомоги в Україні на 2021-2025 рр.» (реєстраційний номер 2020.02/0137); 3) проєкт МОН України «Концептуальні засади реформування системи правоохоронних органів в сучасних умовах трансформації нагляду і контролю щодо забезпечення економічної безпеки України» (реєстраційний номер 0122U000779); 4) проєкт МОН України «Засади діяльності правоохоронних органів у сфері контролю за системою залучення і використання МТД: глобалізаційний вимір» (реєстраційний номер 0124U000635); 5) проєкт МОН України «Корупція в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови: оптимальна модель протидії» (реєстраційний номер 0124U000556); 6) в межах

договору № БФ/24-2021 щодо «Виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку «Суспільні науки» у Сумському державному університеті».

Науково-практична значимість результатів дослідження

Подана до захисту дисертація дійсно виступає ґрунтовним комплексним науковим дослідженням, що відповідає меті та завданням. Так, метою є розроблення адміністративно-правових засад створення і функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні. Поставлена мета зумовлює вирішення наступних завдань:

- дослідити історичні передумови виникнення та розвитку міжнародної технічної допомоги;
- окреслити теоретичні засади змісту категорії «міжнародна технічна допомога»;
- розкрити законодавче підґрунтя залучення і використання міжнародної технічної допомоги в Україні;
- дослідити стратегічні напрямки залучення і використання міжнародної технічної допомоги в Україні;
- визначити теоретико-правові засади інституту міжнародного договору;
- проаналізувати міжнародні угоди у сфері залучення та використання міжнародної технічної допомоги укладених з країнами-донорами;
- охарактеризувати адміністративно-правові засади співробітництва України з ЄС у сфері залучення та використання міжнародної технічної допомоги ;
- уточнити особливості реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги в межах угод, укладених між Україною та міжнародними організаціями;
- узагальнити підходи до сутнісної характеристики адміністративно-правових засад системи залучення міжнародної технічної допомоги в Україні;

- розкрити перспективи процесу реалізації та моніторингу проєктів міжнародної технічної допомоги в Україні;
- з'ясувати правові засади ідентифікації правопорушення у сфері залучення та використання міжнародної технічної допомоги;
- дослідити динаміку отримання міжнародної технічної допомоги різними країнами світу;
- обґрунтувати методичні засади визначення критеріїв ефективності використання міжнародної технічної допомоги;
- охарактеризувати критерії оцінювання ефективності реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги в Україні;
- розкрити особливості побудови механізму контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні.

При цьому, обрана Валерією Миргород методологія відповідає стану сучасних наукових досліджень, а їх застосування характеризується системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту та юридичної форми. Дисертанткою було опрацьовано значну кількість джерел, ґрунтовно проаналізовано законодавче підґрунтя системи залучення та використання МТД в Україні та світі, опрацьовані міжнародні стандарти та статистичні дані.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові документи з питань функціонування системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні, статистичні дані Секретаріату Кабінету Міністрів України, Рахункової палати, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Бюро економічної безпеки України, Національного агентства з питань запобігання корупції, Світового банку тощо.

Таким чином, можна стверджувати, що дисертаційне дослідження містить глибоке наукове обґрунтування адміністративно-правових засад створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні

Новизна наукових положень і висновків, сформованих у дисертації

Особливої уваги в роботі заслуговує саме наукова новизна дисертації, що говорить про дійсно ґрунтовний підхід в дослідженні.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в розробці й обґрунтуванні адміністративно-правових засад щодо створення і функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні. Найбільш вагомими результатами дослідження, які характеризуються науковою новизною, отримані особисто і виносяться на захист, полягають у наступному:

вперше:

– запропоновані адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні, які враховують розширення існуючої нормативно-правової бази Законом України «Про систему залучення, використання та контролю за МТД в Україні»; трансформацію інституційної основи сфери МТД закріпленням за новоствореним органом виконавчої гілки влади (Національне агентство з питань залучення МТД) функцій координації роботи між донорами та бенефіціарами в межах процесу залучення МТД та регулювання відносини на етапі використання МТД; імплементацію інноваційної інтегральної системи контролю за МТД, яка охоплює суб'єктно-об'єктну підсистему, сукупність принципів, інструментів та важелів, що цілісно взаємодіють з метою забезпечення правильності дій та запобігання порушень законодавства в сфері МТД;

– розроблено науково-методичні засади контролю за МТД в Україні, що характеризуються конгруентністю та взаємоузгодженістю таких складових як суб'єкти контролю (загальні та спеціальні органи контролю), предмет та об'єкт контролю, принципи реалізації контрольних заходів, узгодженість видів контролю за різними ознаками та їх закріпленість у правових документах відповідних рівнів нормативного забезпечення механізму контролю. Запропонована системи контролю за МТД в Україні дозволяє як виконувати

номінальні контрольні-моніторингові завдання, так і забезпечувати реалізацію інституту покарання за вчинення правопорушень;

– розроблено проєкт Закону України «Про систему залучення, використання та контролю за МТД в Україні», який визначає правові основи організації та функціонування системи залучення, використання та контролю за МТД, яку отримує Україна, та складається з семи розділів: 1) загальні положення (базові дефініції, принципи, види, форми, порядок оподаткування); 2) Національне агентство з питань залучення МТД (адміністративно-правовий статус, структура, повноваження, права, порядок взаємодії); 3) МТД (мета, завдання, напрямки й способи залучення МТД); 4) система залучення, моніторингу та використання МТД (етапи, планування, акредитація донорів, виконавців); 5) оцінювання ефективності використання проєктів МТД в Україні (строки проведення, суб'єкти, об'єкти, інструменти оцінювання); 6) реєстр проєктів МТД (адміністрування, контроль, перереєстрація, анулювання); 7) прикінцеві положення (дата введення в дію).

– розроблено інституційні засади створення та функціонування центрального органу виконавчої влади, уповноваженого на формування та реалізацію державної політики у сфері МТД – Національного агентства з питань залучення МТД, який функціонально буде забезпечувати залучення, моніторинг використання та оцінювання результатів виконання проєктів та їх ефективність, а також здійснювати контроль за використанням МТД. Визначено, що організаційно та функціонально діяльність Національного агентства має координуватися КМУ через Міністерство економіки України, а правовий статус має базуватися й бути відображеним через чітке закріплення завдань, повноважень та прав у сфері МТД;

– запропоновані методичні засади періодизації процесу становлення та подальшого розвитку МТД на основі опису базових нормативно-правових засад формування кожного етапу, ідентифікації реперних точок переходу від одного етапу до іншого, визначення нормативної складової процесів залучення, використання та контролю в межах кожного досліджуваного етапу.

Це дозволило виділити нормативні особливості трансформації інституту МТД, визначити подальші вектори його розвитку, ідентифікувати вразливі місця для донорів та реципієнтів;

удосконалено:

– теоретичні засади становлення законодавчого підґрунтя МТД в Україні, що охоплюють п'ять фундаментальних кластерів нормативно-правових актів, а саме: базові (чинні); основоформуючі (увійшли до Порядку № 153 та втратили чинність); проєктні (не набрали чинність); допоміжні (частково діючі); інституційні (втратили чинність). На відміну від інших підходів встановлено сильні та слабкі сторони нормативно-правових актів, кожен з яких описує окремий кластер, а також сформовано правові підвалини повоєнного відновлення України не зважаючи на турбулентність влади;

– принципи формування контракту, який укладається на підставі рамкової угоди з МТД (державність, координація взаємодії сторін договору, альтернативність концепції), а також його змістовні елементи: преамбула повинна містити мету й ціль тієї чи іншої угоди, враховуючи актуальні соціально-економічні потреби країни-реципієнта; основна частина враховувати умови реалізації проєктів МТД та узгоджені основні напрямки таких проєктів; прикінцеві положення закріплювати строкові умови, якими фіксуються часові межі виконання відповідного контракту між донором та реципієнтом. Обрана структура контракту в сфері МТД на нормативному рівні забезпечує популяризацію демократичних цінностей та засад верховенства права;

– структурно-логічну схему взаємозв'язку між індивідуальними/спільними проблемами процесів залучення й використання МТД, системне нехтування вирішення яких призводить до значних негативних наслідків, основними векторами подолання яких є: законодавче закріплення чітких строків державної реєстрації проєктів МТД та наслідків невиконання цього припису; формування єдиної централізованої інформаційної платформи проєктів МТД; створення Національного агентства з питань залучення МТД;

ухвалення спеціального закону, який закріпить правові засади залучення, використання та контролю за МТД; ідентифікація принципів реалізації МТД (прозорість, пріоритетність, партнерство, координація, результативність та своєчасність, юридична рівність та недискримінація, верховенство права, запобігання корупції);

– типологізацію правопорушень в сфері МТД: 1) порушення порядку реєстрації проєктів МТД; 2) невідповідність етапів реалізації проєктів МТД напрямам державної соціально-економічної політики; 3) порушення фінансової дисципліни; 4) порушення умов контракту пов'язаного з поданням бенефіціаром висновків про незадовільні результати впровадження проєкту. Ідентифікація змісту правопорушень в рамках розробленого вітчизняного законодавства та кваліфікація правопорушень використовуючи наявні статті ККУ та КУПАП, на відміну від існуючих, дозволяють створити передумови швидкої реалізації нововведень за допомогою наявної нормативно-правової бази, досягаючи при цьому підвищену ефективність заходів впливу;

– концептуальні засади співробітництва України з ЄС у сфері залучення та використання МТД, що, на відміну від існуючих, формалізовані за такими блоками як: 1) трансформація нормативно-правового забезпечення – обґрунтовано існування 3 етапів конвергенції нормативно-правового забезпечення кооперації України з ЄС у сфері залучення та використання МТД з конкретизацією критично важливих новацій, характерних для кожного з них; 2) форми МТД (обмін експертами; організація і проведення семінарів; надання інформації; професійна підготовка, перепідготовка кадрів; допомога у здійсненні належного перекладу законодавства ЄС; субсидії); 3) напрямки фінансування; 4) узагальнення масштабів залучення представників державного апарату до реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в рамках проєктів МТД. Усе це в комплексі виступає підґрунтям для удосконалення системи адміністративного регулювання МТД на основі активного залучення європейської експертної підтримки, визначення

конкретних центрів відповідальності, встановлення ключових показників ефективності та термінів їх досягнення.

набули подальшого розвитку:

– визначення сутності категорії «МТД» як виду допомоги, який надається на підставі укладеного договору/угоди, на безповоротній основі, на пільгових умовах донорами, в межах реалізації конкретного проєкту/програми, з урахуванням стратегічних напрямків розвитку реципієнта та стабілізації соціально-економічного розвитку. На відміну від інших підходів таке визначення акцентує увагу на базових ознаках й особливостях МТД, а також уявлення про механізми технічного співробітництва;

– теоретичні засади структуризації наукового доробку з питань МТД, які відрізняються від існуючих використанням інструментарію VOSviewer v.1.6.10, що створило передумови дослідження динаміки публікацій із питань МТД, які індексуються провідними міжнародними наукометричними базами даних у тридцятитрьохрічній ретроспективі, структурувати основні контексти дослідження питань МТД у змістовному вимірі, виявити пріоритетні напрямки наукового пошуку у цій сфері та крос-секторних дослідженнях;

– характеристика інволюційної ролі моніторингу МТД в Україні, здійснена шляхом формалізації недоліків існуючої системи поточних і заключних звітів МТД: 1) відсутній єдиний інформаційний ресурс обліку проєктів МТД (наразі частково відображаються на офіційних веб-сайтах органів виконавчої влади); 2) прості та неінформативні форми звітів поточного та заключного моніторингу (наявні звіти не містять інформації для прийняття управлінських рішень щодо кореляції запланованих результатів фактично отриманим); 3) відсутня формалізація механізму подальших дій у разі недосягнення результатів проєкту МТД; 4) відсутній чіткий механізм притягнення до юридичної відповідальності у разі виявлення порушень в процесі моніторингу;

– сутність поняття «критеріїв оцінювання ефективності реалізації проєктів МТД в Україні», як законодавчо закріплених кількісних та якісних

показників діяльності реципієнтів й виконавців проєктів МТД щодо реалізації ефективного підходу використання ресурсів МТД, з метою забезпечення контролю за проєктами МТД, попередження правопорушень в цій сфері та виявлення головних проблемних питань, які перешкоджають отриманню очікуваних результатів. На відміну від інших підходів зацентровано увагу на диференціації релевантних показників оцінювання ефективності та базових напрямках необхідності дослідження ефективності проєктів МТД;

– обґрунтування методичних засад формування інформаційної бази дослідження ефективності реалізації проєктів МТД в Україні за допомогою двох груп релевантних показників оцінених через призму намірів і результатів. Це сприяє комплексному та мультикритеріальному аналізу кількісних та якісних показників реалізації проєктів МТД, а також дозволяє сформуванню підґрунтя для уповноважених органів державної влади у контексті прийняття управлінських рішень щодо необхідності проведення додаткового аудиту проєктів МТД залежно від рівня ефективності їх реалізації.

При цьому, на особливу увагу заслуговують наступні положення:

У висновках до розділу 1 дисертанткою досить вдало визначено періодизацію становлення та розвитку системи МТД в світі та зазначено, що в основу запропонованого методичного підґрунтя до періодизації процесу становлення МТД покладено опис базових нормативно-правових засад формування кожного етапу (1) формалізація механізму надання фінансової допомоги, 2) нормативне визначення програми МТД, 3) правова формалізація МТД, як окремого інституту, 4) гармонізація міжнародного законодавства), ідентифікацію реперних точок переходу від одного етапу до іншого (1-2) створення інституції регулювання МТД 2-3) зміна парадигми надання МТД донорами та отримання реципієнтами 3-4) пріоритизація процесу оцінювання ефективності надання/використання МТД), визначення нормативної складової процесів залучення, використання та контролю в межах кожного досліджуваного етапу (1) відсутність; 2) закладені принципи надання та використання МТД; 3) оформлення парової процедури процесу залучення

МТД; 4) правова формалізація процесів моніторингу як для донорів, так і для реципієнтів МТД).

В пункті 1.3 справедливо зазначено, що в Україні наразі функціонує лише Постанова Кабінету Міністрів України «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15.02.2002 р. № 153, яка намагається повністю врегулювати сферу залучення, використання та моніторингу МТД в Україні. Жодні інші спеціальні та профільні законодавчі акти, які врегульовували б цю сферу – в Україні відсутні. Окрім, запропонованого на розгляд єдиного за часи незалежності проєкту закону України в 2013 р., інші законопроєкти відсутні в сфері МТД, що говорить про відсутність реального наміру в законотворців належним чином врегулювати таку об'ємну за обсягами надходжень і допомоги сферу в державі. Аналіз ключових законодавчих актів, які мають пряме або опосередковане відношення до врегулювання досліджуваної сфери дає можливість зробити висновок про наявність ряду прогалин у вітчизняному законодавстві.

В пункті 3.1. дисертації вдало обґрунтовано, що координація системи МТД як невід'ємна частина процесу залучення МТД має також покладатися на Національне агентство з питань залучення МТД як ключовий орган, відповідальний за належне функціонування системи залучення та використання МТД в Україні. Визначено, що в рамках реалізації процесу координації залучення МТД, Національне агентство з питань залучення МТД має право: 1) залучати до розроблення документів планування МТД представників органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій (за погодженням з їх керівниками), провідних вітчизняних та іноземних вчених і фахівців, експертів міжнародних організацій, представників громадських об'єднань (за згодою); 2) утворювати робочі та експертні групи із залученням представників органів виконавчої влади, інших державних органів, офіційних партнерів і реципієнтів (за погодженням з їх керівниками), представників

донорів, виконавців, незалежних експертів (за згодою); 3) запитувати та одержувати від офіційних партнерів, реципієнтів та виконавців інформацію, дані, документи і матеріали, що стосуються співробітництва з донорами та проектів (програм); 4) надсилати офіційні звернення до іноземних держав і міжнародних організацій щодо залучення та використання МТД.

В пункті 3.3. визначено групи правопорушень в сфері залучення, використання та моніторингу МТД в Україні, проаналізовані санкції з боку держави, які можуть бути використані в рамках правопорушень, відповідальні суб'єкти та вдало проведена ймовірна ідентифікація правопорушення. Серед правопорушень дисертанткою визначені наступні: 1) порушення порядку реєстрації проектів МТД; 2) невідповідність проектів МТД напрямкам державної соціально-економічної політики; 3) порушення щодо нецільового використання ресурсів проектів МТД та/або неналежна реалізація проектів; 4) подання бенефіціаром висновків про незадовільні результати впровадження проекту МТД або ж абсолютне невиконання умов проекту.

В пункті 4.3. дисертації побудовано та науково обґрунтовано кожен елемент нової інноваційної системи залучення, використання та контролю МТД в Україні. Вказано на недоречність окреслення моніторингу як самостійного елементу системи МТД, враховуючи його неефективність реалізації, яка зведена до спостереження за реалізацією проектів/програм МТД та поточного/заключного звітування, яке не має жодного позитивного ефекту для системи. Разом з тим, дисертанткою слушно визначено, що прибрати даний етап з усієї системи МТД також є нелогічним кроком, адже фактично моніторинг виконує роль зв'язуючої ланки між бенефіціаром, реципієнтом, виконавцем проектів/програм МТД, але не в змозі виконувати роль самостійного контролюючого елемента. Запропоновано та обґрунтовано, визначити місце моніторингу як частину етапу використання МТД.

Справжнім надбанням дисертації виступає розроблений проєкт Закону України «Про систему залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні», який має логічну та обґрунтовану

структуру: розділ 1 «Загальні положення», розділ 2 «Національне агентство з питань залучення міжнародної технічної допомоги», розділ 3 «Міжнародна технічна допомога», розділ 4 «Система залучення, моніторингу та використання МТД», розділ 5 «Оцінювання ефективності виконання проєктів МТД в Україні», розділ 6 «Реєстр проєктів МТД», розділ 7 «Прикінцеві положення».

Зазначу, що ціла низка й інших положень заслуговує на увагу та позитивне схвалення наукових пошуків дисертантки.

Практичне значення наукових результатів дисертації

Справжнім надбанням дисертації є можливість її використання в освітній, науковій та практичній сферах, що підтверджено відповідними актами та говорить про багатовекторний підхід до дослідження. Так, до дисертації додано: акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес Сумського державного університету; акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження в науковій діяльності Сумського державного університету; довідка про практичну значимість результатів дисертаційного дослідження Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку; довідка про практичну значимість результатів дисертаційного дослідження Окружної прокуратури міста Суми; про практичну значимість результатів дисертаційного дослідження Сумської міської військової адміністрації.

Повнота відображення наукових положень дисертації в опублікованих дисертанткою працях

Наукові положення та результати дослідження висвітлені в 75 наукових працях, з яких 7 колективних монографій, 6 статей опублікованих в наукових виданнях, що індексуються базами даних Scopus та/або Web of Science (при цьому 2 статті опубліковано в журналах Q1 та Q2), 46 наукових статей у фахових виданнях України, 20 тез доповідей на конференціях на круглих

столах. У зазначених працях повністю розкривається зміст та сутність положень, задекларованих Валерією Миргород як такі, що мають елементи наукової новизни.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Враховуючи високу позитивну оцінку дисертації Миргород Валерії Валеріївни, вважаю за доцільне висловити наявні зауваження та певні дискусійні положення та недоліки, серед яких можна визначити наступні:

1. Досліджуючи другий етап історичного розвитку МТД в світі, дисертанткою акцентовано на Резолюції «Міжнародна стратегія розвитку на друге Десятиліття розвитку Організації Об'єднаних Націй» 1970 року. Якою вперше на нормативному рівні закріплено, що МТД – інструмент регіонального співробітництва. Ця Резолюція закріпила домінуюче становище країн-донорів у взаємовідносинах надання-отримання МТД. Однак, разом із домінуючим становищем, розвинені країни отримали і обов'язок – «кожна розвинена економіка світу зобов'язана щорічно поступово збільшувати обсяги міжнародної технічної допомоги для країн, що її потребують та досягнути показники в розмірах 0,7 % валового національного продукту до середини 70-х років ХХ століття». В межах даного тезису було б доречно почути думку автора щодо такого законодавчого закріплення обов'язку країн-донорів.

2. В пункті 1.3. дисертації Валерією Миргород проаналізовано проекти профільних нормативно-правових актів в сфері залучення і використання МТД, а саме проєкт указу Президента України «Про міжнародну технічну допомогу» від 1 червня 1999 р. № 596/99 та проєкт Закону України «Про міжнародну технічну допомогу» від 29 листопада 2013 р. № 3725. Це єдині проекти законодавчих актів в цій сфері, які б мали оновити розуміння системи залучення та використання МТД. Дисертація мала б більш обґрунтований характер, якби авторка визначила їх місце в законодавчому базисі та вплив на реформаційні процеси. Адже з усієї сукупності законодавчих актів, сфера МТД врегульована лише одним профільним нормативним актом –

Постановою КМУ «Про систему залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15 лютого 2002 року № 153.

3. В Розділі 2 дисертації авторка досить детально проаналізувала особливості співпраці України з рядом міжнародних організацій, серед яких ООН, МБРР, ЄБРР, ЄІБ, ОБСЄ, Рада Європи, МАГАТЕ, НЕФКО. В роботі досить детально проаналізоване співробітництво з цими організаціями з часу проголошення незалежності України та зроблено акцент на співпраці з початку повномасштабного вторгнення. При цьому, Валерією Миргород зроблено висновок, що фінансування проєктів/програм МТД цими організаціями є незначним, в порівнянні з фінансування проєктів/програм ЄС та США. Враховуючи незначні обсяги реалізації таких проєктів від міжнародних фінансових організацій, в роботі наведено висновок про неможливість стверджувати про реальний значний на соціально-економічний розвиток України від реалізації таких проєктів/програм МТД. Разом з тим, такий висновок мав би завершений вигляд, якби в дисертації були проаналізовані та досліджені передумови даної ситуації та перспективи подальшої співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями в межах технічного співробітництва.

4. В пункті 3.1 дисертації визначено: «...в Україні має бути ухвалені засади державної політики в сфері МТД у вигляді Стратегії МТД, яка закріплює і обґрунтовує стратегічні напрямки залучення МТД в Україні та формується на підставі аналізу ситуації в державі щодо необхідності залучення зовнішніх ресурсів для розвитку стратегічно важливих секторів економіки, інфраструктури, реалізації структурних реформ. Більш того, на законодавчому рівні мають бути чітко окреслені способи залучення МТД, основу яких буде складати стратегічне та секторальне залучення...». Вважаю, що в рамках даного тезису потребує додаткового обґрунтування способи залучення МТД., адже на сьогодні законодавчо не окреслено розподілу на способи залучення МТД.

5. Україна з 24 лютого 2022 року існує в умовах повномасштабної війни. В роботі досить вдало акцентувалося на цьому увагу в аспекті залучення додаткової допомоги від міжнародних партнерів. Аналізувалися нові проєкти/програми МТД, направлені на відновлення України, допомоги внутрішньо переміщеним особам, захисту критичної інфраструктури. Однак, дані умовиводи авторки потребують додаткового уточнення в аспекті розкриття питання щодо основних проблем з якими зіштовхнулася Україна щодо функціонування системи залучення і використання МТД в умовах повномасштабної війни.

6. В проєкті Закону України «Про систему залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні», який є невід'ємною частиною дисертаційного дослідження і фактично виступає результатом наукової побудови системи контролю за МТД в Україні, йде мова про функціонування Рейтингу ефективності виконання проєктів МТД. При цьому, цим проєктом визначено зміст дефініції «рейтинг ефективності виконання проєктів МТД в Україні». Вважаю, що в дисертації необхідним є додаткове обґрунтування способу побудови Рейтингу ефективності виконання проєктів МТД та його значення для ефективного функціонування системи залучення та використання МТД в Україні.

Разом з тим, наведені положення та висловлені зауваження носять рекомендаційний характер та здебільшого доповнюють зміст роботи та не впливають на загальне позитивне враження від роботи, яка має наукову і практичну цінність.

Загальний висновок

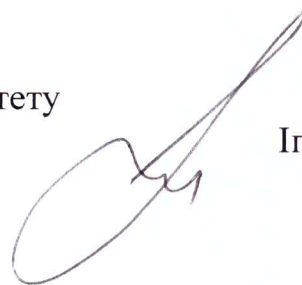
Дисертація Миргород Валерії Валеріївни на тему «Адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні» містить положення та напрацювання, які дійсно мають наукову новизну, практичне значення. Дисертація є завершеною працею, в якій отримано нові

науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретну наукову проблему – проблему функціонування сфери МТД в Україні. Дисертація має суттєве значення для науки адміністративного та фінансового права, тобто за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішення досліджених проблем, теоретичним рівнем та практичною значущістю відповідає пп. 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197 (зі змінами від 19 травня 2023 року № 502).

На основі зазначеного вище можна зробити висновок про те, що її автор – Миргород Валерія Валеріївна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

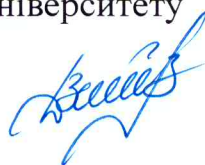
доктор юридичних наук, професор,
начальник кафедри військового права
військового факультету
міжнародних відносин та права
Військового інституту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Ігор КОРОПАТНИК

Підпис засвідчую:

Начальник відділу персоналу та стройового
Військового інституту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
полковник

Віталій ДУБЕНЕЦЬ